

Mexiko

Landrapport Mexiko

Basfakta

Officiellt namn:	Mexikos förenta stater (Estados unidos mexicanos)
Huvudstad:	Mexico City (utgör även en av de 32 delstaterna)
Språk:	Spanska, Nahuatl och 67 andra inhemska språk
Religioner (senaste folkräkningen 2010):	Katoliker 83%, protestanter och evangeliska frikyrkor 8%, ateister 5%
Landyta:	1 964 375 km ² (14:e största landet i världen)
Befolkningsmängd:	127 miljoner människor (10:e folkrikaste landet) ¹
Genomsnittlig livslängd:	76,2 år (79,2 år för kvinnor och 74,3 år för män)
UNDP:s Human Development Index 2019:²	Rankad 76 i världen med 0,774 vilket motsvarar en hög utvecklingsnivå
Statsskick:	Federal konstitutionell republik med 32 delstater
Kommande val:	Kongress-, delstats- och kommunala val sker 2021
Viktigaste politiska partier:	Morena (vänster, utbrytare PRD 2015), PRI (mitten), PAN (mitten-höger), PRD (mitten-vänster),
Stats- och regeringschef:	Andrés Manuel López Obrador
Utrikesminister:	Marcelo Ebrard
BNP 2018:³	1 258 miljarder USD (världens 15:e största ekonomi)
BNI/capita 2019:	9 430 USD (Atlas-metoden)
BNP-tillväxt 2019:	-0,1%
BNP tillväxtprognos 2020:	-9% (enligt IMF)
Inflation 2019:	3,6%
Arbetslöshet 2019:	3,6%
Viktigaste handelspartner:	USA (63%), Kina (10%), EU (8%)
Handelsutbyte 2019:	Export: 417 miljarder USD Import: 411,8 miljarder USD
Sveriges handel med Mexiko 2019:⁴	Export: 7,3 miljarder SEK Import: 1,3 miljarder SEK
Affärsklimat:⁵	Rankad 49 i världen, 1 i Latinamerika

¹ <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=MX>

² UNDP Human Development Report 2018, <http://report.hdr.undp.org/>

³ BNP och inflationssiffror från Världsbanken och IMF

⁴ Kommerskollegiums handelsstatistik, <http://statistikblad.kommers.se/Default.aspx>

⁵ Världsbankens årliga rapport "Doing Business" 2019

Valuta och växelkurs:	1 Mexikansk peso (MXN) = 0,42 SEK (oktober 2020)
Mexikos ambassadör:	Francisco del Rio (2019-)
Sveriges ambassadör:	Annika Thunborg (2016-)

Inledning

Med 127 miljoner invånare är Mexiko världens största spansktalande land, det näst största katolska landet efter Brasilien och det tionde folkrikaste landet i världen. Mexiko är världens femtonde största ekonomi, är medlem i såväl G20 som OECD, och intar tillsammans med Brasilien en ledarposition i Latinamerika. Det räknas som ett övre medelinkomstland, men brottas med djupa sociala klyftor och utbredd fattigdom bland stora delar av befolkningen.

Relationen till USA är Mexikos i särklass viktigaste och präglar till stor del den mexikanska politiken. Länderna delar en över 3000 km lång gräns. Knappt två tredjedelar av handeln sker med grannen i norr och migrationsflödet är, även om det minskat på senare år, ett av de mest omfattande i världen.

Mexiko har en rik kulturtradition inom konst, arkitektur, gastronomi, musik, dans och litteratur, och innehar sjätte platsen i världen och första platsen i Amerika vad gäller antalet världsarv (35 stycken) rankade på UNESCO:s världsarvslista. New York Times utnämnde Mexico City till årets resmål 2016.

Politisk historia

När Mexiko, eller Nya Spanien som det kallades då, efter erövringen år 1521 blev ett vicekungadöme under Spanien fanns där högtstående civilisationer, däribland maya, azteker och mixteker. Andra kulturer hade redan gått under, som olmeker, tolteker och Teotihuacan-kulturen. Spanjorerna tog med sig sjukdomar som tyfus, vattkoppor och mässling. Ursprungsbefolkningens svåra levnadsförhållanden under spanjorerna ledde till att en minskning från cirka 50 miljoner till ungefär 5–6 miljoner på bara 100 år.

Ett omtumlande 1800-tal präglades av återkommande konflikter mellan liberala och konservativa grupperingar. 1810 inleddes det mexikanska frihetskriget mot kolonialregeringen vilket ledde till att Mexiko blev självständigt 1821. I nästa fredsfördrag, efter USA:s interventionskrig

1846–48, tvingades Mexiko avstå stora landområden⁶. Mexiko ockuperades av Frankrike 1863 och blev en kortlivad monarki när Maximilian av Habsburg anlände till hamnstaden Veracruz för att ”acceptera (den siste Aztec-kungen) Moctezumas tron” 1864. Mexikanska liberala trupper under tidigare presidenten och nationalhjälten Benito Juárez ledning kunde återerövra landet redan 1866 när Frankrike drog sig tillbaka. Under General Porfirio Díaz diktatur som inleddes 1876 försämrades levnadsvillkoren men samtidigt påbörjades stora industrialiseringsprojekt.

1910 inleddes den mexikanska revolutionen och redan 1911 besegrades den federala armén av revolutionsstyrkorna under Francisco Villa och Emiliano Zapata. Stridigheterna pågick dock under det närmaste årtiondet. Efter att president Venustiano Carranza mördats 1920 övertog den militära befälhavaren Álvaro Obregón makten med syfte att stabilisera situationen. År 1929 bildades det politiska partiet *Partido Nacional Revolucionario* som senare bytte namn till *Partido Revolucionario Institucional* (PRI). PRI styrde landet och behöll sitt maktmonopol fram till år 2000, då Vicente Fox från konservativa partiet *Partido Acción Nacional* (PAN) blev president. 2006 vann återigen PAN, med minimal marginal, över vänsterpartiet Partido de la Revolución Democrática (PRD) och dess presidentkandidat Andrés Manuel López Obrador, och Felipe Calderón blev president. Efter tolv år som oppositionsparti tog PRI tillbaka makten när Enrique Peña Nieto, f.d. guvernör i den folkrikaste delstaten *Estado de México*, tillträdde som president 2012. I juli 2018 ägde det senaste presidentvalet rum, liksom val till guvernör i nio delstater inklusive Mexico City, och till drygt 3 400 andra ämbeten genom val på lokal-, delstats- och federal nivå. Vänsterkoalitionen *Juntos Haremos Historia* ledd av nya presidenten Andrés Manuel López Obrador (AMLO) och det nybildade partiet Morena vann en historisk jordskredsseger.

Statsskick

Mexikos förenta stater är en federal konstitutionell republik vars konstitution från 1917 vilar på maktdelningsprincipen mellan lagstiftande, verkställande och dömande makt. Landet består av 32 delstater inklusive sedan 2016 huvudstadsområdet Mexico City. Delstaterna har formellt ett långtgående självstyre men är i praktiken beroende av den federala regeringen, inte minst finansiellt då deras eget skatteuttag är mycket

⁶ I princip de nuvarande delstaterna Kalifornien, Nevada, Utah, Arizona och New Mexico i USA. Texas hade förklarat sig självständigt några år tidigare.

begränsat.

Delstatssystemet kopierar i stora drag det federala systemet - delstaterna leds av valda guvernörer med av dessa utnämnda regeringar. I valet 2018 röstades om nya guvernörer i nio delstater där Morena vann i fem delstater: Chiapas, Mexico City, Morelos, Tabasco samt Veracruz. PAN å sin sida vann i delstaterna Guanajuato, Puebla och Yucatan medan *Movimiento Ciudadano* (ung socialdemokratisk) vann sin första guvernörspost i den viktiga delstaten Jalisco. Under 2019 vann Morena guvernörsvalet i ytterligare en stat, Baja California. Under 2021 väntas val för nya guvernörer i femton nya delstater.

Kongressen är det lagstiftande federala organet och består av deputeradekammaren med 500 ledamöter som väljs för treåriga mandatperioder, och senaten med 128 senatorer och sexårsmandat. En kongressledamot kan bli omvald tre gånger och en senator en gång, båda förtroendeposter kan alltså hållas i högst 12 år. Val av president sker vart sjätte år och presidenten kan inte bli omvald för nästkommande mandatperiod.

Ett stort antal internationella och FN-organisationer har kontor i Mexico City och verksamhet i landet. Det civila samhället är starkt, mångsidigt och aktivt framför allt i huvudstadsområdet, liksom de akademiska institutionerna och medierna. Det ser annorlunda ut i många delstater, särskilt de fattigare och där den organiserade brottsligheten har gjort stora landvinningar.

Inrikespolitik

Enrique Peña Nietos tid som president mellan 2012 och 2018 kännetecknades av ett omfattande reformarbete inom energi, skatter, utbildning, arbetsmarknad, telekom och infrastruktur. Reformpolitiken var inledningsvis en framgång, men möttes med växande skepsis då genomförandet tog längre tid än väntat. Förtroendet för Peña Nieto urholkades över tid främst p.g.a. den försämrade säkerhetssituationen, korruptionsskandaler inom PRI, bristande rättssäkerhet och övergrepp mot de mänskliga rättigheterna.

Lördagen den 1 december 2018 installerades Andrés Manuel López Obrador (AMLO) som Mexikos nya president, efter övergångsperioden sedan han vunnit valet den 1 juli. Det relativt nybildade partiet Morena i

spetsen för koalitionen ”Juntos Haremos Historia” vann med historiskt höga 53 procent och fick en klar majoritet både i deputeradekammaren och senaten. Partiet Morena, som bildades 2013, attraherade snabbt både nya och etablerade väljargrupper samt politiker och blev största parti i båda kamrarna.

AMLO:s kabinett består av experter inom respektive område och många har jobbat tillsammans med presidenten under dennes tid som borgmästare i Mexico City. Det är Mexikos mest jämställda regering med i dagsläget 8 kvinnor och 8 män på ministerposterna.

Under de två år regeringen innehaft makten har stora neddragningar i budgeten skett för statliga institutioner i syfte att kostnadseffektivisera administrationen, bekämpa korrruptionen och omfördela resurser till de mest behövande. Många icke-statliga organisationer som tidigare finansierats av staten har blivit av med sina bidrag, vilket har försvärat arbetet för flera av dem.

Till skillnad från under senare tiders regeringar, har det sociala stödet via institutioner minskat och istället ges pengar direkt till personer, t ex föräldrar och ungdomar. Åtgärderna har kritiserats för att leda till klientelism, för att de är riktade endast till vissa grupper samt försvårar kvinnors möjligheter till förvärvsarbete.

Säkerhetssituationen är fortsatt allvarlig i delar av landet och för med sig inskränkningar i medborgarnas fri- och rättigheter. Med fler än 36 000 mord var 2019 ett av de mest våldsamma åren någonsin. Våldet är oftast en konsekvens av den organiserade brottslighetens aktiviteter: främst narkotikarelaterad, men även människohandel med kvinnor och migranter, utpressning, kidnappning och penningtvätt. Det förekommer också att officiella företrädare är inblandade i övergreppen.

Trots att López Obrador gick till val på att helt ändra strategi vad gäller säkerhet, och pratade om amnestier, sanningskommission och fattigdomsbekämpning för att lösa de konflikter som våldet skapat, har liknande strategier som tidigare använts. Militären och det nyskapade Guardia Nacional utgör fortsatt ryggraden i brottsbekämpningen, och har fått utökat mandat under denna regeringsperiod, något som av många analytiker ses som problematiskt då militären inte står under civil kontroll. Polisen anses dock inte på kort sikt vara ett alternativ då den saknar

kapacitet, anses vara korrumpierad och på många håll, framför allt på lokal och delstatsnivå, har visat sig samarbeta med narkotikakartellerna.

Den utbredda straffriheten (98–99 procent) och rättsosäkerheten utgör ett centralt problem i Mexiko liksom politiseringen av domstolar och delar av tjänstemannaväsendet. Kriminaliteten, i kombination med en haltande rättssektor, gör Mexiko till ett av världens farligaste länder för journalister och för aktivister som arbetar för mänskliga rättigheter. Kvinnor, migranter och urfolk utgör andra särskilt utsatta grupper. Mexiko har på senare år öppnat sig för omvärldens insyn i den inhemska MR-situationen, även om myndigheterna inte alltid instämmer i internationella rapportörers beskrivningar eller rekommendationer.

Smittspridningen av Covid-19 i samhället har sedan mars 2020 varit omfattande och det finns restriktioner kring icke-nödvändiga aktiviteter i privat och offentlig sektor samt i samhället i stort. Covid-19 är nu den andra vanligaste dödsorsaken i Mexiko, efter diabetes. I november 2020 uppgick antalet smittade till ca 1,1 miljoner med nästan 105 000 dödsfall totalt.

Landet har sedan juni börjat öppna upp igen enligt principen "nueva normalidad" (ny normalitet) med stegvisa lättnader av olika restriktioner. Återöppningen sker enligt en modell med rött, orange, gult och grönt trafikljussystem där rött innebär fler restriktioner. Bedömningen görs på delstatsnivå och baseras bland annat på tillgängliga vårdplatser för Covid-19 patienter. Trots de utmaningar landet står inför fortsätter presidenten att vara mycket populär enligt opinionsundersökningar.

Miljö, klimat och energi

Mexiko är världens fjortonde största land till ytan och ett av 12 länder i världen med s.k. megadiversitet, det vill säga 10–12 procent av världens biologiska mångfald. Klimatet varierar från tropiskt till öken. Orkaner drabbar både Atlant- och Stillahavskusten, landets södra och mellersta delar har aktiva vulkaner och jordbävningar är vanliga. I september 2017 drabbades landet av två kraftiga jordbävningar (7.1 och 8.2 på Richterskalan) vilket resulterade i stor förstörelse och över 430 dödsfall. Mexiko har stora naturreservat och nationalparker men också stora miljöproblem bl.a. i form av hanteringen av farligt avfall, vatten- och luftföroreningar, samt illegal avskogning som leder till jorderosion och ökenutbredning.

Energiproduktionen sker övervägande med fossila bränslen (94% av energikonsumtionen) samt även kärn- och vattenkraft. De senaste åren har satsningar gjorts för att främja hållbara transporter och kollektivtrafik liksom utbyggnad av cykeltrafiken, särskilt i Mexico City, för att minska luftföroreningar och förbättra stadsmiljön. En klimatlag med långtgående nationella åtgärder antogs inför FN-toppmötet i Paris 2015 om klimatförändringar och Mexiko samarbetade med EU för att nå Parisöverenskommelsen. Den energireform som förra regeringen antog har inte genomförts av den nya regeringen. Utbyggnaden av förnybara energikällor, som solenergi och vindkraft, har därmed sackat av till förmån för en mer protektionistisk energipolitik med nya satsningar på inhemsk olje- och gasindustri. Analyser tyder på att Mexiko därmed kommer få svårt att uppfylla klimatmålen enligt Parisavtalet.

Jämställdhet

Även om mexikansk lag stadgar jämställdhet mellan könen har kvinnor betydligt mindre inflytande än män. Enligt UNDP:s Gender Development Index förväntas kvinnor utbilda sig något längre än män, men har trots detta i genomsnitt bara hälften av männens lön. Inom näringslivet innehar kvinnor 31 procent av mellanchefspositionerna men bara sju procent av alla styrelseplatser. Endast var tionde VD är kvinna. 78 procent av kvinnorna inom den formella sektorn arbetar inom hälsa eller utbildning.

Det råder ingen formell skillnad mellan kvinnors och mäns valbarhet men få kvinnor har en framskjuten plats inom mexikansk politik. Efter en kvoteringslag är kvinnor relativt välrepresenterade i det federala parlamentet. Under år 2017 utgjorde de nästan 32% i deputeradekammaren och knappt 40% i senaten. Efter valet 2018 är den nya kongressen helt jämställd. I senaten uppnås till och med en övervikt av kvinnor med 51 procent, medan det omvända förhållandet råder i deputeradekammaren med 49,2 procent kvinnor. På delstatsnivå finns dock endast två kvinnor bland de 32 guvernörerna och drygt 5 procent av alla borgmästare är kvinnor.

De mycket höga nivåerna av våld med dödlig utgång mot flickor och kvinnor i vissa delstater, så kallade feminicidios, har fått mer än nittio kommuner och en delstat att ansöka om särskilda ”alertas de genero”. Detta innebär en samordning av federala, delstatliga och lokala ansträngningar för att söka stävja våldet. Enligt officiell statistik mördades över 3 800 kvinnor under 2019, varav ca 1 000 bedömdes vara feminicidios.

Fattigdom, en normalisering av våldet, liksom en nedsättande attityd mot kvinnor i allmänhet, bedöms utgöra grogrunden för denna situation jämte korruptionen och ineffektiviteten inom polis- och rättsväsende.

Rätten till abort är ytterst begränsad och endast laglig i Mexico City och, sedan september 2019, staten Oaxaca. I resten av landet är abort endast tillåtet vid våldtäkt men även då är det i vissa fall olagligt. Även om Mexiko är ett sekulärt land med separationen mellan kyrka och stat grundlagsfäst i konstitutionen från 1917 har katolska kyrkan fortsatt stort inflytande i landet, framför allt i sociala- och familjefrågor.

Utrikespolitik

Mexikansk utrikespolitik har traditionellt baserats på principerna om icke-inblandning och rätten till nationell suveränitet. Mexiko står utanför militärallianser. Utrikespolitiken präglas av ett aktivt multilateralt engagemang och Mexiko är en nära allierad till Sverige och EU inom nästan samtliga områden i FN, inklusive mänskliga rättigheter, frihandel, miljö, Agenda 2030, hållbar utveckling, nedrustning, migration och fredliga förhandlingslösningar på konflikter. López Obradors utrikespolitik styrs i högre grad än under tidigare regeringar av inrikespolitiska prioriteringar. Den första och enda utrikesresan presidenten har genomfört sedan tillträdet var till USA i juli 2020 för att fira ratificeringen av det nya nordamerikanska frihandelsavtalet USMCA. Detta har medfört att utrikesminister Marcelo Ebrard fått en mer prominent roll än som är vanligt för en utrikesminister.

Mexiko har goda relationer till de flesta länder i Latinamerika och Karibien men relationen till USA är den i särklass viktigaste. Omkring 12 miljoner mexikaner bor i USA, runt hälften av dem utan giltiga dokument. Remitteringarna som skickas hem varje år överstiger 20 miljarder USDollar. En prioritering för den nya regeringen har varit att satsa regionalt, genom "Planen för utveckling av Centralamerika" vilken genom fattigdomsbekämpning, infrastrukturprojekt och andra investeringar syftar till att minska migrationen i regionen.

Skapandet av Stillahavsalliansen med Chile, Colombia och Peru var en politisk framgång för Mexiko. Det var ett bevis på ländernas starka stöd för frihandel och demokratisk utveckling i regionen som motvikt till ALBA-länderna och det mer protektionistiska MERCOSUR-blocket men har ännu inte genererat nämnvärt ökad handel mellan medlemmarna.

EU och Mexiko har ett nära samarbete som spänner över många sektorer. Mexiko är det enda landet i världen som har både ett frihandelsavtal och ett strategiskt partnerskapsavtal med EU. Det globala avtalet har moderniserats under flera års förhandlingar och hoppas kunna skrivas under 2021. Även relationerna med Asien tillhör mexikanska prioriteringar och då särskilt Kina, som både är en viktig marknad och handelskonkurrent, men även Japan.

Ekonomi

Mexiko ingår i G20 som världens femtonde största ekonomi och blev första latinamerikanska medlemmen i OECD 1994. Inom OECD anses Mexiko tillsammans med Chile, Colombia och Turkiet utgöra de fyra tillväxtekonomierna. Den ojämlika inkomstfördelningen har gjort att stora sociala klyftor bibehållits och fattigdomen är särskilt utbredd på landsbygden i södra Mexiko. År 2019 rapporterade den statliga myndigheten för utvärdering av socioekonomisk utveckling CONEVAL att knappt 41,9 procent av den mexikanska befolkningen levde i fattigdom. Sociala program omfördelar resurser till den fattiga delen av befolkningen men med begränsade resultat. Mexiko har lägst skatteuttag och inkomst per capita i OECD.

Arbetslösheten 2019 låg kvar på lägsta nivån sedan 2005 samtidigt som antalet arbetare med extremt låga löner ökade. Många med heltidsarbeten såväl i offentlig som privat tjänst hade löner långt under de 10 800 MXN (ca 5400 SEK) i månatlig inkomst som enligt officiell statistik anses vara miniminivån för att kunna leva anständigt (i Mexico City och andra urbana områden). Den summan står även i skarp kontrast till minimilönen 102,68 MXN om dagen, dvs ca 2400 MXN/månad (ca 1200 SEK). Den nya regeringen höjde dock minimilönen med 16 procent den 1 januari 2019 och fördubblade den till 176,72 MXN längs gränsen till USA i samband med skapandet av en ny ekonomisk zon med förmånliga skattenivåer.

Pandemin har slagit hårt mot sysselsättningen och enligt officiell statistik har 12 miljoner arbeten inom den formella sektorn och drygt 1,1 miljoner inom den informella sektorn slagits ut sedan mars 2020. I november uppskattades dock 7,5 miljoner av dessa arbeten (varav ca 450 000 inom den informella sektorn) ha återskapats.

De stödåtgärder som har införts för att dämpa pandemins skadeverkningar på ekonomin (satsningar på hälsosektorn och direkt ekonomiskt stöd till hushåll och företag) motsvarar enbart 0,7 procent av BNP, långt under de dryga 3 procent som övriga tillväxtmarknader inom G20 når upp till.

Den mexikanska ekonomin domineras av tjänster som bidrar till drygt 64 procent av BNP, följt av tillverkningsindustrin på 32 procent och jordbruket på 4 procent. Mexiko är den åttonde största oljeproducenten i världen med stora outnyttjade reserver. Varuexporten utgör den största källan till inkomst från utländsk valuta, följt av remitteringar, olja och turism. En av López Obradors prioriteringar är att öka och nationalisera den inhemska olje- och energiproduktionen. Den energireform som förra regeringen införde har i princip skrotats och detta är en av de frågor som skapat störst osämja i Mexiko och mellan Mexiko och omvärlden. Kritikerna ifrågasätter beslutet av såväl ekonomiska som klimatmässiga skäl och undrar hur Mexiko genom en sådan politik ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt Parisavtalet. Mexikos energiförsörjning består till 94 procent av fossila bränslen.

Knappt 57 procent av den aktiva arbetskraften uppskattas arbeta inom den informella sektorn och bidra till knappt 23 procent av BNP. Den informella ekonomin är allra störst inom jordbrukssektorn med över 93 procent, följt av reparations- och underhållstjänster med 79 procent.

Den ekonomiska tillväxten hade återhämtat sig sedan finanskrisen och uppgick år 2018 till 2 procent. Prognosen för 2019 var negativ och uppfylldes också med en tillväxt på endast 0,3 procent. Ekonomin hämmas av minskad oljeproduktion, minskad efterfrågan i USA, samt budgetnedskärningar. Nedgången i industriproduktionen och varuexporten har balanserats något av ökad inhemsk konsumtion. Till följd av pandemin har BNP fallit kraftigt under 2020. OECD gör bedömningen att Mexiko kommer att stå för ett av de största BNP-rasen bland organisationens medlemmar och avsluta 2020 med en nedgång på 10,2 procent. IMF spår en nedgång på 9 procent för 2020.

Den mexikanska peson har försvagats något efter det mexikanska presidentvalet. Peson hade dessförinnan gradvis återhämtat sig sedan den sjönk till rekordlåga nivåer i januari 2017 efter att Donald Trump tillträtt som USA:s president. I början av 2018 var den tillbaka på 18,5 MXN/USD vilket ungefär motsvarade tidigare nivåer, men har under senare halvan av

2019 fluktuerat mellan 19–20 MXN/USD. Inflationen 2018 landade på 4,9 procent och sjönk 2019 till 3,6 procent. Under pandemin har inflationen åter stigit och uppgår i november 2020 till 4,09 procent på årsbasis.

Handelspolitik

Marknadsöppning och ekonomisk liberalisering har varit en ledstjärna för mexikanska regeringar sedan inträdet i GATT 1986. Mexiko har i enlighet med denna strategi, till stöd för ökad handel, utländska investeringar och makroekonomisk stabilitet, slutit 12 frihandelsavtal med 46 länder (varav NAFTA och EU har haft störst ekonomiskt genomslag) och strävar efter att ytterligare diversifiera sina handelsrelationer.

I början av mars 2018 skrev Mexiko under CPTPP (tidigare TPP) tillsammans med 10 andra länder⁷. Handelsavtalet är ett av världens största, trots USA:s beslut att dra sig ur, eftersom de kvarvarande länderna motsvarar 13,5 procent av global BNP. Trots USA:s beslut att inte tillhöra eller tillämpa avtalet har i princip det ursprungliga avtalet bevarats, dock med vissa förändringar för att kunna främja balansen mellan de övriga elva länderna. Avtalet är utformat så att USA har möjlighet att ansluta sig till avtalet i ett senare skede, likaså andra intresserade länder. Avtalet medför förenklingar av handel och investeringar mellan medlemsländerna och ger Mexiko tillgång till sex nya marknader. Mexikanska senaten ratificerade avtalet i maj 2018 och det trädde ikraft 1 december när sex länder ratificerat (i dagsläget Australien, Kanada, Japan, Nya Zeeland, Singapore, och Vietnam utöver Mexiko, medan Brunei, Chile, Malaysia och Peru återstår).

Omförhandlingar om NAFTA med USA och Kanada inleddes i augusti 2017 och avslutades först i en bilateral överenskommelse mellan USA och Mexiko i slutet av augusti 2018, som Kanada sedermera kunde ansluta sig till 30 september. Det nya avtalet USMCA undertecknades 30 november 2018 i samband med G20-mötet i Argentina, har ratificerats av samtliga parter och trädde ikraft den 1 juli 2020. Det omförhandlade avtalet sågs i Mexiko som ett steg tillbaka på vissa områden jämfört med NAFTA, men var samtidigt det bästa avtalet som gick att få med nuvarande amerikanska ledning.

⁷Australien, Brunei, Kanada, Chile, Japan, Malaysia, Nya Zeeland, Peru, Singapore och Vietnam.

Mexiko var första latinamerikanska land att ingå ett globalt avtal med EU 1997. En uppgradering av detta avtal var en hög utrikespolitisk prioritet för Peña Nietos regering. Den första förhandlingsrundan ägde rum i juni 2016, exakt ett år efter att parterna kommit överens om att inleda omförhandlingar vid EU-Mexiko toppmötet i juni 2015. I april 2018 nåddes en principöverenskommelse, men de sista detaljerna i förhandlingarna kunde inte slutföras innan den nya presidenten López Obrador och hans regering svors in den 1 december samma år. I samband med uppgraderingen av det globala avtalet mellan EU och Mexiko moderniserades även det frihandelsavtal som ingår i det bredare avtalet. Det ursprungliga frihandelsavtalet hade en positiv inverkan på handeln mellan Mexiko och EU, dock kvarstod vissa tullar och andra handelshinder. Det nya avtalet avskaffar mexikanska tullar på europeisk mat och dryck, tillåter EU-företag att sälja fler tjänster till Mexiko, öppnar upp marknaderna för upphandling, stärker investeringsskyddet och förbinder båda parter att skydda arbetares rättigheter och miljön samt motverka korrupcion. Avtalet kommer att skrivas under 2021.

Mexiko förhandlade också under 2018 nya avtal med Jordanien respektive Turkiet samt omförhandlade frihandelsavtalet med EFTA-länderna. Diskussioner förs även med t.ex. Argentina och Brasilien. Landet är även en aktiv och konstruktiv medlem i APEC och WTO, inte minst i Doharundan. Mexiko har utvecklat relationen med Kina och ingått flera viktiga samarbetsavtal efter att kineserna anslöt sig till WTO, något som uppväger avsaknaden av ett formellt frihandelsavtal.

Den totala handeln i Mexiko år 2019 uppgick till 818 miljarder euro, en ökning med endast 0,16 procent. Största delen av handeln sker med USA, knappt två tredjedelar av den totala handeln. Knappt hälften av importen kommer från grannlandet och 80 procent av exporten går dit, huvudsakligen industrivaror. Mexikos främsta exportmarknad efter USA är EU följt av Kina (båda 5,6 %), Kanada (3,1 %) och Stillahavsalliansen (1,6%). Mexikos import uppgick till 450,6 miljarder USD vilket innebar en ökning med 10,4 procent. Största delen av importen har ursprung i USA (46,5 %), Kina (18 %) och EU (11,4 %). Tillverkade varor utgjorde största delen av importen med över 88 procent, medan oljerelaterad import utgör 11,6 procent och jordbruksvaror 3,7 procent.

Mexiko har de senaste åren upplevt en negativ trend i utländska direktinvesteringar. Efter valet av Trump till USA:s president sjönk nivån

med nästan 14 procent, och har sedan 2016 stannat på ungefär samma nivå. Under 2018 attraherade landet 31,6 miljarder USD i utländska direktinvesteringar, varav nästan hälften var riktade mot tillverkningssektorn. Den nya administrationen i Mexiko spås ha ytterligare negativ effekt. Osäkerhet kring den nya regeringens ekonomiska politik och oklarhet kring genomförandet av reformerna, särskilt energi, verkar ligga bakom den lägsta nivån av utländska investeringar på 27 år under första halvåret 2019. På bara två år har Mexiko dessutom sjunkit 11 platser i rankingen av Världsbankens årliga studie *Doing Business*, från plats 54 2018 till nummer 60 under 2019.

Största delen av investeringarna har tidigare kommit från USA, dessa har dock sjunkit de senaste åren. Sedan frihandelsavtalet med EU trädde i kraft har direktinvesteringarna från EU-länderna mer än fördubblats och 2019 var det första gången som den största delen av investeringarna kom från EU28 (varav 8,7% från UK) med 41,1% totalt. Tre fjärdedelar av EU:s samlade investeringar kom 2019 från Spanien, Tyskland, Italien och Belgien. EU:s ackumulerade FDI i Mexiko sedan år 2000 uppgår nu till 162 miljarder USD, vilket innebär 31 procent av landets totala direktinvesteringar. Europeiska investeringar sker främst inom servicesektorn, framför allt finansiella tjänster och turism, samt inom tillverkningsindustrin, inte minst i fordonssektorn.

Bilateral handel och investeringar

Mexiko är Sveriges näst största exportmarknad i Latinamerika, efter Brasilien. De första svenska bolagen dök upp för över 100 år sedan, t.ex. Ericsson som etablerade sig 1904. Det finns över 150 svenska eller Sverige-relaterade företag med verksamhet eller representation i Mexiko. Hälften av dessa är dotterbolag varav hälften i sin tur har produktion i landet, inklusive export till tredje land. Svenska företag bidrar till Mexikos ekonomiska utveckling med innovationer och hållbara lösningar.

Många stora svenska bolag finns på marknaden såsom AAK, ABB, Alfa Laval, Arla, Assa Abloy, AstraZeneca, Atlas Copco, Autoliv, Axis, EF, Electrolux, Elekta, Epiroc, Ericsson, Essity, Getinge, Gunnebo, Haldex, H&M, Roxtec, Sandvik, SCA, Scania, Securitas, SKF, SSAB, Stora Enso, Swedish Match, Tetra Pak, Trelleborg, Volvo Cars och Volvo Group, men även nya innovativa svenska start-ups som iZettle, Spotify, Storytel och Acast har hittat hit de senaste åren. IKEA har numera ett kontor i Mexico City och har planer på att öppna varuhus på flera platser i Mexiko de

kommande åren. I oktober 2020 inledde IKEA sin internet-handel och planer finns på att öppna den första fysiska butiken i Mexico City under våren 2021 (beroende på utvecklingen av covid-19-pandemin).

Enligt en enkät som sammanställdes under hösten 2018 bland de svenska bolagen om affärsklimatet i Mexiko planerade 95% av de svarande företagen att öka sina aktiviteter i landet, samt att investera drygt 300 miljoner USD under 2018-2019. Dessutom förväntade sig 84% av företagen att öka sin omsättning över de närmaste tre åren. Företagen bedömer att den mexikanska marknaden erbjuder goda affärsmöjligheter. De främsta fördelarna anses vara tillgången till underleverantörer och tjänster av hög kvalitet, innovativa teknologier, geografiskt läge, marknadsstorlek, samt frihandels- och investeringsavtal som ger tillgång till marknader i Nord- och Sydamerika. Ett nytt EU-Mexiko avtal ansågs viktigare än USMCA, då inte alla företag har affärer med USA och Kanada. Trots utmaningar i form av bristande säkerhet och rättssäkerhet, korruption och omfattande byråkrati, var flertalet företag optimistiska gällande ökad försäljning.⁸

Den ekonomiska utvecklingen de senaste åren har dock gjort att de svenska företagen är betydligt mindre optimistiska än tidigare vad gäller den mexikanska marknaden.

Sveriges handel med Mexiko varierar stort från år till år.⁹ Varuexporten till Mexiko har under de senaste fem åren pendlat mellan 5,8 och 7,4 miljarder kronor enligt Kommerskollegiums statistik. Efter en nedgång 2013 och 2014 vände exporten åter upp 2015 med hela 27 procent och fortsatte upp under 2016 och 2017. Under 2018 sjönk värdet av Sveriges export till Mexiko något (drygt 3 procent), men 2019 ökade exporten åter kraftigt med 16 procent till nästan 7,4 miljarder kronor.

Den svenska exportportföljen blir alltmer diversifierad. Tidigare stod telekommunikationsutrustning för en stor del av den svenska exporten, men under de senaste åren har medicinska produkter, övriga maskiner och

⁸ Ambassadens och Business Swedens senaste gemensamma affärsklimatstudie Business Climate Survey besvarades av 50 svenska företag i Mexiko och presenterades den i januari 2019.

⁹ Enligt Mexikos officiella statistik exporterade Mexiko varor för 96 miljoner USD till Sverige och importerade för 926 miljoner USD under 2016. Diskrepansen kan eventuellt bero på olika mätmetoder och att import och export sker via hamnar i andra EU-länder.

apparater, samt transportmedel inklusive fordonskomponenter ökat. Även vissa traditionella industrier som papper och papp går framåt (över 50 procent ökning sedan 2014 och mer än fyrdubblad ökning sedan 2010) medan andra, t.ex. järn och stål, minskat med hälften sedan 2010. Under 2016 och 2017 ökade exporten av råvaror och bränslen kraftigt.

Den svenska importen från Mexiko har enligt Kommerskollegium uppvisat ännu större svängningar - från 629 miljoner kronor 2013 fördubblades den på endast två år till rekordnoteringen 1 191 miljoner kronor 2015. Under 2016 och 2017 minskade importen återigen för att sedan nå en ny rekordnivå på 1 354 miljoner kronor 2018, en ökning på 40 procent. Svensk import från Mexiko ökade med 2,4 procent under 2019 till 1386 miljoner kronor.

Viktiga importvaror är maskiner och apparater, särskilt förbränningskolvmotorer och utrustning för telekommunikation. Kaffeimporten har pendlat kraftigt i värde de senaste fem åren, mellan 1,6 och 60 miljoner kronor. Alkoholimporten nära fördubblades från 62 miljoner kronor under 2017 till 119 miljoner under 2018, varav hela 110 miljoner kom från maldrycker (inklusive öl).

Enligt det mexikanska ekonomiministeriet uppgår de svenska investeringarna i Mexiko sedan 1999 till nära 2,3 miljarder USD, varav 2 miljarder USD har investerats i tillverkningsindustri.

Förbindelser mellan Sverige och Mexiko

Sverige och Mexiko har haft diplomatiska förbindelser sedan 1850 och svenska ambassaden öppnades 1956 i Mexico City. Business Sweden (tidigare Sveriges Export- och Investeringsråd) har haft representation i Mexiko sedan 1970 och etablerade ett eget kontor 2003. Mexiko öppnade 2008 ett handelskontor i Stockholm genom sin främjandeorganisation ProMéxico, men detta stängdes ner av den nya administrationen under 2019 tillsammans med alla andra internationella ProMéxico-kontor förutom dem i Geneve och Washington D.C. Handeln regleras genom EU:s frihandelsavtal med Mexiko och det investeringskyddsavtal som Sverige och Mexiko undertecknade 2001.

En svensk-mexikansk handelskammare invigdes 1992 men har upphört med sin verksamhet. En nordisk-mexikansk handelskammare (*Cámara Nórdica de Comercio en México*) etablerades 2012, och svenska

ambassaden ingår tillsammans med övriga nordiska ambassader som observatör i styrelsen.

Det bor uppskattningsvis ca 1000 svenskar i Mexiko, majoriteten i huvudstadsområdet och kringliggande städer. Under år 2018 beviljades 200 mexikaner uppehållstillstånd i Sverige som gäststuderande. Kulturutbytet mellan Sverige och Mexiko är omfattande, särskilt när det gäller musik, film, litteratur och design.

Besöksutbyte

Kungaparet har avlagt två statsbesök till Mexiko, 1982 och 2002. Det senaste besöket följdes upp av ett officiellt besök i Sverige av president Fox i juni 2003. I september 2013 besökte dåvarande statsminister Reinfeldt Mexiko med en bred företagsdelegation.

Ett antal minister- och statssekreterarbесök i båda riktningarna har ägt rum de senaste åren, bland annat av Mexikos dåvarande utrikesminister Meade (senare finansminister och därefter PRI:s presidentkandidat) till Sverige i mars 2015. Energiminister Ibrahim Baylan besökte Mexiko i maj samma år för att främja bland annat svenska lösningar inom Cleantech och förnybar energi.

I november 2016 besökte statssekreterare Alf Karlsson Mexiko och deltog i möten och evenemang med ministrar och statssekreterare från federala regeringen och Mexico City samt företrädare för offentliga och privata institutioner inom hållbar stadsutveckling, transporter, digitalisering samt informations- och kommunikationsteknologi. Syftet med evenemangen var att öka medvetenheten om vikten av smarta städer och elektromobilitet från ett svenskt perspektiv. De svenska företagen ABB, Ericsson och Volvo, som bildat alliansen Swe-Mex, presenterade sina lösningar för hållbara städer. I mars samma år besökte dåvarande statssekreterare Erik Bromander Mexiko och främjade svenska företag och lösningar inom bl.a. transporter, trafiksäkerhet, flygplatser och CSR.

Miljöminister Karolina Skog deltog i december 2016 i multilateralt möte i Cancún, Mexiko, kring Konventionen om biologisk mångfald i vilken Mexiko genom sin miljöminister satt ordförande under perioden 2016–2018. Hon hade i samband med det möten med sin motpart Rafael Pacchiano Alamán samt med skogsförvaltningens generaldirektör Jorge Rescala.

I februari 2017 besökte civilminister Ardalan Shekarabi Mexiko med en svensk företagsdelegation inom katastrof- och krishantering. Ministern träffade kollegor från både offentliga och privata institutioner för att utbyta erfarenheter inom detta område liksom inom Agenda 2030 och hållbar offentlig förvaltning (ministerkollegan Arely Gomez) samt för att främja svensk-mexikanska handelsintressen.

Kabinettssekreterare Annika Söder besökte Cancún, Mexiko i juni 2017 för att delta i Amerikanska samarbetsorganisationen OAS generalförsamling. I samband med det sammanträffade hon bl. a. med statssekreteraren för multilaterala frågor vid mexikanska UD, Miguel Ruiz Cabañas som hade besökt Stockholm för överläggningar hösten 2016. Annika Söder återvände till Mexiko i september 2019, denna gång med fokus på fredsfrämjande och regional integration inklusive möte med sin motsvarighet kabinettssekreterare Julian Ventura om bilaterala, regionala och multilaterala frågor. Venturas företrädare Carlos de Icaza hade besökt Stockholm för bilaterala överläggningar våren 2018. I oktober 2019 besökte Martha Delgado, undersekreterare för multilaterala frågor och mänskliga rättigheter, Sverige för att diskutera ekonomiska och multilaterala frågor.

Under september 2017 besökte Riksdagens socialförsäkringsutskott Mexiko och USA med fokus på migrations- och gränsfrågor.

I oktober 2017 besökte EU- och handelsminister Ann Linde Mexiko med en Team Sweden-delegation bestående av myndigheter, företag och ett universitet. Under besöket träffade ministern bl.a. dåvarande utrikesminister Luis Videgaray, handels- och industriminister Ildefonso Guajardo och energiminister Pedro Joaquín Coldwell. Vidare undertecknades flera avtal som syftar till att stärka relationen länderna emellan, bl.a. en färdplan för de bilaterala relationerna liksom ett samförståndsavtal om hållbar gruvnäring. Ministern bevittnade också när Nordiska handelskammaren anslöt sig till kampanjen #HeForShe, ledd av UN Women, inom ramen för ambassadens arbete med CSR-frågorna (dvs. Corporate Social Responsibility).